

1. ONDERZOEKSRAPPORT

Naam cliënt: XXX

Kalenderleeftijd cliënt: 5 jaar 3 maanden 11 dagen

Schooljaar: 3^e kleuterklas

Datum: 10/06/2018

Testleider: Stijn Zegam

2. AANMELDING & PROBLEEMSTELLING (“Intakefase”)

XXX wordt aangemeld door de ouders op de praktijk. Zij werden doorverwezen naar [instelling] door logopediste [naam]. Sinds oktober 2017 volgt XXX logopedie omwille van **moeilijkheden met zijn taalbegrip en -expressie**. XXX wordt thuis tweetalig opgevoed. Met zijn moeder communiceert hij in het Nederlands, met zijn vader spreekt hij Nederlands en Arabisch en zijn ouders spreken onderling in het Arabisch. De taalproblemen van XXX zouden zich zowel in het Nederlands als in het Arabisch voordoen. Mevrouw [naam] vraagt een intelligentieonderzoek om een eventuele taalstoornis te kunnen vaststellen. Naast bezorgdheden op vlak van de taalontwikkeling zien de ouders ook **moeilijkheden op vlak van zijn motorische ontwikkeling**. Hiervoor volgt XXX kinesithérapie bij [naam] sinds februari 2018.

XXX leeft in zijn kerngezin met vader, moeder, een achtjarige zus en een broertje van 4 jaar oud. Bij zijn broertje werd op tweejarige leeftijd ASS vastgesteld. Moeder maakte zich over XXX al zorgen in de 1e kleuterklas. De juf gaf toen aan dat ze XXX persoonlijk moest aanspreken om reactie van hem te krijgen en dat hij met zijn aandacht naar binnen gekeerd zat. Daarnaast zag men dat XXX het moeilijk had om zich talig uit te drukken. De ouders vertellen dat XXX in het heden weinig initiatief neemt om zelf over een opdracht na te denken. Hij moet aangeleerd krijgen wat de bedoeling van de opdracht precies is, en dit liefst in een één op één contact. Als hij een voorbeeld krijgt dat hij begrijpt, kopieert hij dit. Als hij de opdracht begrijpt en als hij hiervoor gemotiveerd is, wil hij zichzelf bewijzen tegenover anderen. Soms merken de ouders dat hoewel XXX een opdracht begreep na hun uitleg, hij soms vergeet wat de opdracht was. Op het moment van de aanmelding zit XXX in de derde kleuterklas.

3. ONDERZOEKSPROCEDURE (“Strategiefase”)

- Intakegesprek [afwezig]
- Dossieronderzoek [afwezig]
- Cognitief vaardigheidsonderzoek
 - Gedragsmatige observaties
 - WPPSI-III-NL
 - SON-R 2.5-7
 - CELF-IV
- Geïntegreerd besluit
- Handelingsgerichte adviezen

4. COGNITIEF VAARDIGHEIDSONDERZOEK (“Onderzoeksfase”)

4.1. Gedragsmatige observaties

De cognitieve testing is over twee momenten verspreid (testmoment 1 op 15/5/2018 en testmoment 2 op 22/5/2018) en nam in totaal 3 uur in beslag, inclusief pauzes. XXX werd de dag van de testing begeleid door zijn moeder. XXX zag er verzorgd en uitgerust uit. Aanvankelijk leek XXX eerder verlegen, maar al snel groeide de motivatie en het zelfvertrouwen. Bij moeilijkere taken was extra ondersteuning en motivering bij momenten nodig. XXX werd twee maal een pauze aangeboden, welke XXX beide heeft aanvaard (om water te drinken en om naar het toilet te gaan).

4.2. Cognitief vaardigheidsprofiel

Doel:

Voor een beoordeling van het algemeen cognitief functioneren gaan we uit van het **Cattell-Horn-Carroll (CHC)-model** (CAP-vademecum, 2007) van intelligentie, waarbij een schatting van de globale cognitieve vaardigheid (G-factor of IQ_{CHC}) wordt gedaan volgens de principes van dit model. Het CHC-model wordt beschouwd als het meest actuele en empirisch onderbouwde model om de structuur van intelligentie te beschrijven. Gebruik van het CHC-model als theoretisch kader [wordt aanbevolen door de sectie Psychodiagnostiek van de Belgische Federatie van Psychologen](#).

De IQ_{CHC}-score en BCV-indexen drukken uit hoe je kind, in vergelijking met leeftijdsgenoten, scoort voor de verschillende cognitieve vaardigheden. Een IQ_{CHC} of Indexscore blijft een schatting. Daarom interpreteren we het betrouwbaarheidsinterval dat rekening houdt met meetfouten; het interval geeft aan tussen welke uitersten de werkelijke waarde zeer waarschijnlijk ligt. De meest gebruikte indeling van IQ- en indexscores en hun betekenis zie je in onderstaande kader.

Zeer hoog (zeer makkelijk lerend)	> 130
Hoog (makkelijk lerend)	121 - 130
Hoog gemiddeld	111 - 120
Gemiddeld	90 - 110
Laag gemiddeld	80 - 89
Laag (moeilijk lerend)	70 - 79
Zeer laag (zeer moeilijk lerend)	50 - 69

De brede cognitieve vaardigheden binnen dit model worden gemeten aan de hand van subtesten uit de **WPPSI-III-NL** (Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence), **CELF-4-NL** (Semel, Wiig, Secord; Nederlandse bewerking, Pearson, 2008) en **SON-R 2.5-7**. De afname van de WPPSI-III-NL vond plaats op **15/5/2018**. De afname van de CELF-4-NL en SON-R 2.5-7 vond plaats op **22/5/2018**.

Testresultaten:

Brede cognitieve vaardigheden (BCV)	Index	95% BI	Normatieve beoordeling	Sterkte-zwakteanalyse
Gf – Vloeiende intelligentie	77	[70 – 90]	Laag - Gemiddeld	Normatieve zwakte
Gc – Gekristalliseerde intelligentie	87	[80 – 96]	Laaggemiddeld - Gemiddeld	Lichte relatieve sterkte
Gsm – Kortetermijngeheugen	73	[66 – 88]	Zeer Laag - Laaggemiddeld	Normatieve zwakte
Gv – Visuele informatieverwerking	87	[79 – 99]	Laag - Gemiddeld	Lichte relatieve sterkte
Gs – Verwerkingssnelheid	67	[61 – 76]	Zeer laag - Laag	Normatieve zwakte Lichte relatieve zwakte

GIS (gemiddelde indexscore) = $77+87+73+87+67 = 78.2 = 78$ (BI 74-82)

Berekening totaal IQ_{CHC}

IQ _{CHC} ¹	95% BI	Percentiel	Kwalitatieve beoordeling
77	[71 – 86]	6	Laag - Laaggemiddeld

¹ Een IQ_{CHC} voldoet aan volgende voorwaarden: (1) meting van minstens 4 BCV, waaronder Gf en Gc; (2) Gf en Gc worden gemeten a.d.h.v. ten minste twee subtesten en hebben een groter of gelijk gewicht aan de overige BCV.

Vanuit de resultaten op de verschillende brede cognitieve vaardigheden (BCV) maken we een schatting van de *algemene intelligentie* (IQ_{CHC}). In vergelijking met leeftijdsgenoten behaalt XXX een lage tot laaggemiddelde score voor algemene intelligentie (IQ_{CHC}).

De BCV *vloeiende intelligentie* (Gf) is laag tot gemiddeld ontwikkeld en is een normatieve zwakte in vergelijking met leeftijdsgenoten. XXX ervaart moeilijkheden in zijn redeneervermogen om nieuwe problemen op te lossen.

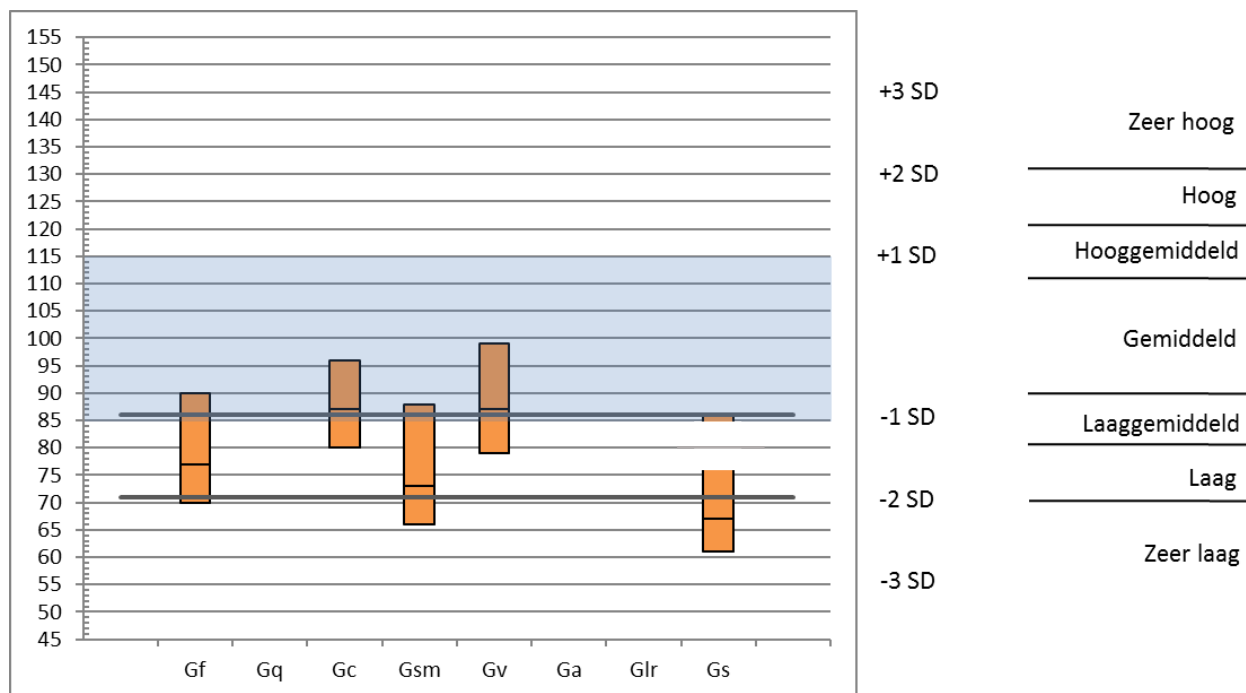
De *gekristalliseerde intelligentie* (Gc) omvat verworven kennis door scholing en culturele ontwikkeling. Op deze brede cognitieve vaardigheid behaalt XXX een laaggemiddelde tot gemiddelde score t.o.v. leeftijdsgenoten. We beschouwen deze vaardigheid als een lichte relatieve sterkte (d.i. ten opzichte van zijn eigen profiel).

Het *kortetermijngeheugen* (Gsm) omvat de vaardigheid om informatie te kunnen vasthouden, verwerken en gebruiken op korte termijn. XXX behaalt hierop zeer lage tot laaggemiddelde resultaten in vergelijking met leeftijdsgenoten. Dit is een normatieve zwakte.

De *visuele informatieverwerking* (Gv) van XXX is, in vergelijking met leeftijdsgenoten, laag tot gemiddeld ontwikkeld. Deze vaardigheid betreft het waarnemen, begrijpen en bewerken van visuele patronen en stimuli. We beschouwen deze vaardigheid als een lichte relatieve sterkte ten opzichte van zijn eigen cognitief functioneren.

Tot slot behaalt XXX een zeer lage tot lage score voor *verwerkingssnelheid* (Gs). XXX ervaart moeilijkheden om eenvoudige cognitieve taken vloeiend en snel uit te voeren. We beschouwen deze vaardigheid als een normatieve een lichte relatieve zwakte.

Grafische voorstelling van de testresultaten:

4.3. Overzicht subtests

Hieronder worden de subtests per brede cognitieve vaardigheid weergegeven. Bij elke subtest wordt gespecificeerd welke nauwe cognitieve vaardigheid een rol speelt. De nauwe cognitieve vaardigheden staan steeds cursief gedrukt. De meest gebruikte indeling van de standaardscores en hun betekenis zie je in onderstaand kader.

STANDAARDScores	
zeer hoog	> 16
Hoog	15-16
Hooggemiddeld	13-14
Gemiddeld	8-12
Laaggemiddeld	6-7
Laag	4-5
Zeer laag	< 4

1. Vloeiende intelligentie - Gf

Gf: Vloeiende intelligentie	Standaardscore ²
Matrix redeneren (WPSSI-III-NL) – <i>Inductie</i> → Verplichte afname	2
Plaatjes concepten (WPSSI-III-NL) – <i>Inductie</i> → Verplichte afname	10
Analogieën (SON-R 2.5-7) – <i>Inductie</i> → Aanvullende afname	7

Doel: Vloeiende intelligentie meet het vermogen om nieuwe problemen op te lossen. Deze vaardigheden kunnen niet aangeleerd worden. Inductie is de vaardigheid om onderliggende karakteristieken (regels, classificaties, ...) die eigen zijn aan een bepaald probleem te ontdekken.

Bespreking resultaten:

De subtest **Matrix redeneren** meet de verwerking van visuele informatie en abstracte denkprocessen. In deze subtest moet XXX een reeks prenten of figuren aanvullen (kiezen uit verschillende antwoordmogelijkheden) door te ontdekken op welke wijze de reeks prenten of figuren samenhangen. Dit meet het vermogen om patronen en classificaties aan te vullen, ofwel het analoog en serieel redeneren. Hij behaalt een zeer lage score in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: XXX lijkt niet aandachtig genoeg te kijken of niet lang genoeg na te denken. Hij laat zich leiden door zijn fantasie en maakt daardoor onlogische redeneringen.

Bij de subtest **Plaatjes concepten** krijgt XXX twee of drie rijen plaatjes te zien en uit elke rij dient hij een plaatje te kiezen, zodat de gekozen plaatjes allemaal eenzelfde kenmerk bevatten. Deze test is een maat voor abstract, categoriaal redeneren. De oplossingen van de makkelijkere opgaven worden doorgaans gevonden door redeneringen die zijn gebaseerd op concrete representaties (bv. kleur, vorm, verschijning). Oplossingen voor de moeilijkere opgaven worden doorgaans verkregen door redeneringen die zijn gebaseerd op meer abstracte representaties (bv. zoals de functie van een object). Voor deze subtest scoort hij gemiddeld in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: XXX begrijpt de instructie onmiddellijk. Hij werkt geconcentreerd.

Bij de subtest **Analogieën** moet XXX steentjes sorteren op vorm/kleur/grootte en zelf het sorteerprincipe achterhalen. We hebben deze subtest extra afgenomen doordat XXX een zeer lage score behaalde op Matrix Redeneren (cf. supra), waardoor we moeilijkheden in de verwerking van visuele informatie en

² Standaardscore (gemiddelde = 10; Standaarddeviatie = 3)

abstracte denkprocessen vermoeden. XXX behaalt hierop een laaggemiddelde score in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: Zijn aandacht wordt afgeleid door de blokjes waar hij graag mee wil spelen.

2. Gekristalliseerde intelligentie – Gc

Gc: gekristalliseerde intelligentie	Standardscore
Informatie (WPSSI-III-NL) – <i>Algemene kennis</i> → Verplichte afname	8
Woordenschat (WPSSI-III-NL) – <i>Lexicale kennis</i> → Verplichte afname	9
Woordredeneren (WPSSI-III-NL) – <i>Lexicale kennis</i> → Verplichte afname	6

Doel: Gekristalliseerde intelligentie staat voor verworven concepten of uitgekristalliseerde kennis die afhankelijk is van scholing en culturele ontwikkeling. Deze verbale vaardigheden worden aangeleerd.

Bespreking resultaten:

De subtest **Informatie** meet de algemene kennis op uiteenlopende gebieden. Deze prestatie geeft inzicht in het algemene kennisniveau, de alertheid ten opzichte van de wereld en de sociale omgeving waarin hij zich bevindt. Deze subtest doet ook beroep op functies als het lange termijngeheugen, de vaardigheid om informatie van school en omgeving uit het geheugen op te halen, auditieve waarneming en begrip en verbale expressieve vaardigheden. XXX haalt een gemiddelde score voor algemene kennis in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: Als de ene kennisvraag na de andere wordt gesteld, is dit te veel informatie voor XXX om te verwerken. Als hij dan antwoordt, gaat zijn antwoord nog over de vorige vraag.

De subtest **Woordenschat** meet woordkennis of het definiëren van woorden. Zowel scholing als het culturele klimaat waarin iemand zich bevindt, oefent in zeer sterke mate invloed uit op de testprestaties. Ook hier scoort XXX gemiddeld in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: XXX kan begrippen uit zijn leefwereld, zoals 'beleefd' of 'een held' accuraat uitleggen.

In de subtest **Woordredeneren** krijgt XXX een aantal hints en moet hij op basis daarvan bedenken naar welk woord verwezen wordt. Deze subtest doet een beroep op verbaal begrip, analogieën, redeneervermogen, de vaardigheid om verschillende soorten informatie te integreren en samen te voegen, verbale abstractie, domeinkennis en de vaardigheid om alternatieve concepten te genereren. Deze items

bestaan uit twee of drie delen die met een pauze ertussen worden aangeboden. Hij behaalt hier een laaggemiddelde score in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: het is moeilijk voor XXX om veel informatie (meerdere hints) tegelijkertijd te verwerken en in zijn kortetermijngeheugen te houden. Hierdoor formuleert hij zijn antwoord slechts op basis van één hint en maakt hij fouten. Bijvoorbeeld bij het item 'Dit valt uit de lucht en maakt dingen nat' antwoordt hij 'een vogel'. Sommige woorden uit de vragen lijkt hij niet te begrijpen, zoals 'persoon' of 'geluid'. Als hij een antwoord niet weet of de vraag niet begrijpt, fantaseert hij bizarre antwoorden, bv bij de vraag 'Dit woord gebruik je wanneer je weggaat' antwoordt hij 'kameel, ja die spuugt'.

3. Kortetermijn- en werkgeheugen – Gsm

Gsm: kortetermijngeheugen	Standaardscore
Cijfers herhalen (CELF-IV) - <i>geheugenspan en werkgeheugen</i> → Verplichte afname	6
Zinnen herhalen (CELF-IV) – <i>geheugenspan en werkgeheugen</i> → Verplichte afname	5

Doel: Korte termijn- en werkgeheugen betreft het 'kort' vasthouden en 'manipuleren' van inkomende informatie.

Bespreking testresultaten:

Bij de subtest **Cijfers herhalen** moet XXX cijfers nazeggen. Hij scoort hierop laaggemiddeld in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: Cijfers voorwaarts herhalen kan hij tot drie cijfers. Bij de instructie om de cijfers achterwaarts te herhalen, begrijpt hij niet wat hij moet doen, ook niet na herhaald voorbeelden krijgen.

Bij de subtest **Zinnen herhalen** moet XXX zinnen die steeds langer en complexer worden, herhalen. Hij behaalt een lage score in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: Van zodra zinnen langer worden, kan XXX slechts enkele woorden herhalen.

4. Visuele informatieverwerking – Gv

Gv: visuele informatieverwerking	Standaardscore
Blokpatronen BP (WPSSI-III-NL) – <i>visuele voorstelling</i> → Verplichte afname	11
Onvolledige tekeningen OT (WPSSI-III-NL) – <i>visual closure: flexibiliteit</i> → Verplichte afname	6

Puzzels (SON-R 2.5-7) → Aanvullende afname	7
---	---

Doel: Visuele informatiewerking is de vaardigheid om gebruik te maken van visuele beelden om problemen op te lossen. Visuele voorstelling is de vaardigheid om op mentaal niveau objecten of visuele patronen te bewerken en vervolgens voor te stellen hoe de bewerkte beelden er in andere omstandigheden zullen uitzien. Visual closure, flexibiliteit is de vaardigheid om een figuur of patroon verborgen in een complexe configuratie, te vinden, te vatten en te identificeren. De figuur is op voorhand gekend.

Bespreking testresultaten:

Bij de subtest **Blokpatronen** moet XXX tweedimensionale geometrische patronen naleggen met behulp van tweekleurige blokjes. Hij behaalt hierop een gemiddelde score in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: Dit is de allereerste subtest die XXX maakt en hij is erg gemotiveerd. Hij werkt er 25 minuten lang aan. Door middel van trial and error komt hij tot de oplossing.

De subtest **Onvolledige tekeningen** omvat alledaagse in kleur afgebeelde situaties en voorwerpen, waarvan een belangrijk deel ontbreekt. Het ontbrekende deel moet door XXX worden genoemd. Hij scoort hierop laaggemiddeld in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: XXX zijn aandacht wordt erg getrokken door details. Hij wijst vaak naar het paginanummer, of op een tekening van een trap waar een trede ontbreekt, wijst hij een plek op een trede aan die volgens hem niet helemaal zwart gekleurd is.

Bij de subtest **Puzzels** (SON-R 2.5-7) moet XXX een voorbeeldplaat namaken en losse stukken tot een geheel maken. De score van XXX is laaggemiddeld in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: Als de puzzels complexer worden, gaat XXX af op de details die op de puzzelstukken staan getekend, en krijgt hij moeilijk de gehele vorm georganiseerd.

5. Verwerkingssnelheid – Gs

Gs: verwerkingssnelheid	Standaardscore
Substitutie (WPSSI-III-NL) – <i>prestatiesnelheid</i> → Verplichte afname	6
Symbool zoeken (WPSSI-III-NL) – <i>perceptuele snelheid</i> → Aanvullende afname	3

Doel: Verwerkingssnelheid is de vaardigheid om betrekkelijk eenvoudige cognitieve taken vloeiend en automatisch uit te voeren. Prestatiesnelheid is de vaardigheid om tests snel uit te voeren. Perceptuele

snelheid is de vaardigheid om snel gekende visuele symbolen op te zoeken en te vergelijken met een opgegeven symbool.

Bespreking testresultaten:

Bij de subtest **Substitutie** moet XXX symbolen natekenen die gekoppeld zijn aan geometrische figuren. Hij scoort hierop laaggemiddeld in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: XXX automatiseert de koppelingen tussen de symbolen en figuren niet. Tijdens de twee minuten dat deze subtest duurt, kijkt hij even op en staart hij voor zich uit vooraleer hij verder werkt.

De subtest **Symbool Zoeken** is een visuele zoektaak waarbij het snel en nauwkeurig kunnen onderscheiden van verschillen wordt gemeten. Links staat steeds één figuur afgebeeld (target). Daarnaast staan steeds drie figuren afgebeeld waarbij soms het target aanwezig is. XXX moet steeds aangeven of het target wel of niet aanwezig is. Hij haalt hierop een zeer lage score in vergelijking met leeftijdsgenoten.

Observatie: XXX werkt traag en maakt enkele fouten. Eén keer slaat hij een regel over zonder dat hij dit zelf opmerkt. Eén keer kijkt hij over het eerste kolommetje waarin de instructie staat.

5. GEÏNTEGREERD BESLUIT (“Integratiefase”)

5.1. Totaalbeeld en validering

Op basis van de bekomen resultaten zien we dat XXX lijkt te beschikken over cognitieve vaardigheden die, weliswaar globaal genomen, eerder laag ligt in vergelijking met leeftijdsgenoten. Binnen het cognitief profiel zijn de lagere scores op Gs en Gsm (met vooral een in het oog springende uitval voor Gs) opvallend. We stellen ons de vraag in welke mate deze resultaten beïnvloed worden door problemen die XXX ervaart met aandacht en concentratie, werkgeheugen, verwerkingssnelheid en taalbegrip. Als XXX een instructie goed begrijpt, zijn aandacht kan focussen, voldoende tijd krijgt en gemotiveerd is om de opdracht te maken, behaalt hij gemiddelde scores, zoals op de subtesten ‘Plaatjes Concepten’ en ‘Blokpatronen’.

XXX scoort erg variabel op logisch redeneren en probleemoplossend denkvermogen. Op één subtest behaalt hij een gemiddelde score, op de andere een laaggemiddelde tot zeer lage score. We zien een erg wisselende aandacht. Enerzijds zien we een sterke volgehouden aandacht bij aanvang van de test bij een oefening waarvoor XXX erg gemotiveerd is. Anderzijds zien we ook dat zijn aandacht in één oefening binnen een tijdsspanne van 10 minuten erg kan wisselen. Dit heeft een sterke invloed op zijn prestaties. Tekeningen of materiaal die zijn fantasie prikkelen, leiden hem af waardoor hij niet meer met de opdracht bezig is. Hij gaat dan spelen met het materiaal, of hij vertelt over zaken die in zijn gedachten springen. XXX praat vaak tussendoor en moet hierin afgeremd worden om zijn aandacht bij de opdracht te houden.

Tijdens een zelfstandige taak waarbij hij niet begeleid wordt, maar die slechts twee minuten duurt, gaat hij plots even voor zich uit staren.

We zien een zeer lage tot lage verwerkingssnelheid. XXX heeft heel veel tijd nodig om informatie die hem verbaal/auditief of visueel wordt aangeboden te verwerken. Hij persevereert in het antwoord dat hij reeds gegeven heeft. Bij een nieuwe vraag of opdracht herhaalt hij zijn antwoord op de vorige vraag omdat deze nog niet verwerkt is en dit nog in zijn gedachten speelt.

XXX heeft een eerder zwak kortetermijngeheugen. Het is moeilijk voor XXX om verschillende informatie tegelijkertijd te verwerken en in zijn kortetermijngeheugen te houden. Hij automatiseert geen vormtekenkoppeling.

Visuele informatieverwerking is een sterkte ten opzichte van zijn eigen profiel. Toch kunnen we op vlak van perceptuele organisatie een zwakke centrale coherentie vermoeden. XXX verliest zich bij tekeningen of puzzels soms in details, waardoor hij moeilijker het geheel kan overschouwen. Hij slaat een regel over en hij kijkt over een instructie.

XXX heeft een laaggemiddelde tot gemiddelde algemene kennis en woordbegrip. Dit is een sterkte ten opzichte van zijn eigen cognitief functioneren. Als hij een antwoordt niet weet of de vraag niet begrijpt, fantaseert hij bizarre antwoorden.

6. AANBEVELINGEN (“Aanbevelingsfase”)

6.1. Doelen en onderwijsbehoeften

De voornaamste doelen hebben betrekking op de verdere **ontwikkeling, stimulering en versterking van de taalontwikkeling** (taalbegrip en -expressie) en eventueel motorische ontwikkeling. Ook zal moeten worden ingezet op het **wegwerken van de taalachterstand**.

6.2. Handelingsgerichte adviezen

Gezien de bekomen resultaten lijkt het aangewezen om voornamelijk in te zetten om interventies die te maken hebben met het **werkgeheugen** en de **verwerkingssnelheid**. Er lijken voornamelijk problemen te zijn met de tijdelijke opslag en centrale verwerking van informatie (dit betekent het alterneren, selecteren en inhiberen van de aandacht, alsook de verwerking(ssnelheid)). Daarbij moeten we aandacht hebben voor extra begeleiding in het **probleemoplossend denken** en het ondersteunen in het zien van de centrale coherentie. Bij de uitwerking van de interventies kan er beroep gedaan worden op zijn relatieve

sterkte voor **algemene kennis**: eens informatie omgezet is in algemene kennis, lijkt XXX namelijk gelijkaardig met leeftijdsgenootjes te presteren.

Op basis van de bekomen resultaten adviseren we dat onderstaande interventies worden toegepast op school en in de klas in afwachting van verder onderzoek (zie 6.3).

Voor de **ontwikkeling, stimulering en versterking van de taalontwikkeling** (taalbegrip en -expressie) adviseren we rond **taalbegrip**:

- Herhaald aanbieden van nieuwe begrippen in taal + in kleine hoeveelheden (Gsm)
- Voldoende tijd geven bij het leren van taal (Gs)
- Nieuw taal in kleine hoeveelheden (Gsm) en stappen aanbrengen (Gsm + Gf)
- Ondersteuning om algemene betekenis of essentie, van bijv. een verhaal of nieuwe taalbegrippen te zien, bijv. door leergesprek op maat van kleuters (ondersteuning Gf en koppeling aan Gc)
- Nieuwe taal koppelen aan reeds aanwezige kennis (Gc)

Voor **taalexpressie** adviseren we:

- Voldoende tijd geven voor het inoefenen van taal (Gs)
- Herhaald inoefenen met korte instructies/opdrachten (Gsm)
- Inoefenen in gekende situaties (Gc), met telkens beperkte uitbreiding van nieuwe taal.

Voor de **motorische ontwikkeling** zijn de suggesties gelijkaardig dan voor taalexpressie.

Onderwijsloopbaanbeslissingen

Voor de schoolse oriëntering naar het eerste leerjaar en voor extra ondersteuningsmaatregelen op de school verwijzen we door naar het CLB.

6.3. Advies naar verder onderzoek toe

Daarnaast adviseren we verder onderzoek naar aandachtsproblemen en problemen in zijn executief functioneren (Inhibitie, Flexibiliteit, Emotieregulatie, Initiatief nemen, Werkgeheugen, Plannen en organiseren, Ordelijkheid en netheid, Gedragsevaluatie, Taken afmaken). Op basis van dit onderzoek kunnen specifiekere adviezen geformuleerd worden om XXX te ondersteunen in zijn verdere ontwikkeling.

Hoewel het totaal IQ_{CHC} niet binnen het gemiddelde valt, lijkt het toch aangewezen om een mogelijke taalontwikkelingsstoornis verder te onderzoeken.

Multidisciplinair overleg tussen de psycholoog, de logopediste en de kinesiste en doorverwijzing naar een kinderneuroloog is noodzakelijk om tot een eventuele diagnose en verdere stappen in de hulpverlening te komen.

Omwille van moeilijkheden op verschillende ontwikkelingsgebieden is een geïntegreerde aanpak en ondersteuning in een revalidatiecentrum aangewezen.

VOORBEELD

BIJLAGEN

[informed consent]

[ingevulde testformulieren]

VOORBEELD